

УДК 811.161.2'0'36

Ганна ДИДИК-МЕУШ,

*кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник
відділу української мови Інституту українознавства
ім. І. Крип'якевича НАНУ (Україна, Львів) hannadydyk@ukr.net*

ПРИКМЕТНИК-АТРИБУТИВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ XVI–XVII СТ. ЯК КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНЕ ЯВИЩЕ

*У статті проаналізовано функціонування прикметників-атрибутивів у пам'ятках української мови різних жанрів у поєднанні з опорними словами **Богъ** і **церковъ**. З'ясовано, що відповідно до значень опорних слів відбувається вибір атрибутива-прикметника. Увагу звернено на семантику прикметника, яку можна виокремити не стільки парадигматично, скільки синтагматично, виходячи із когнітивно-дискурсивної позиції відповідно до двох головних функцій мови і двох парадигм сучасної лінгвістики – когнітивної та комунікативної.*

Ключові слова: пам'ятки української мови, прикметник-атрибутив, когнітивне явище, дискурс.

Лит. 10.

Hanna DYDYK-MEUSH,

*Candidate of Philological Sciences, Senior Research Fellow,
Department of Ukrainian Language Ivan Kryp'iakevych Institute of
Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine
(Ukraine, Lviv) hannadydyk@ukr.net*

THE ADJECTIVE-ATTRIBUTIVE IN UKRAINIAN LANGUAGE OF THE XVI-XVII CENTURIES AS COGNITIVE-DISCURSIVE PHENOMENON

*The article analyzes the functioning of adjectives-attributive in relic texts of the Ukrainian language of the 16th–17th century, genres combined with supporting words **Богъ** and **церковъ**. It was found that, according to values of key words is the choice atrybutyva-adjective. Attention is drawn to the semantics of the adjective, which can distinguish not only paradigmatic as syntagmatic, based on cognitive-discursive position under the two main functions of language and two paradigms of modern linguistics - cognitive and communicative.*

We consider that further detailed studying attributive syntagmas based on ancient texts is quite promising. Because attributes are those verbal means by which the language remains its basic parameters of cultural, mental, religious, and theological concepts.

Key words: relic text of the Ukrainian language, adjective-attributive, cognitive phenomenon, discourse.

Ref. 10.

Анна ДЫДЫК-МЕУШ,

*кандидат филологических наук, старший научный сотрудник
отдела украинского языка Института украиноведения
им. И. Крипьякевича НАНУ (Украина, Львов) hannadydyk@ukr.net*

ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ-АТРИБУТИВ В УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ XVI–XVII ВЕКОВ КАК КОГНИТИВНО-ДИСКУРСИВНОЕ ЯВЛЕНИЕ

*В статье рассматривается функционирование прилагательных-атрибутивов в памятниках украинского языка разных жанров в сочетании с опорными словами **Богъ** и **церковъ**. Установлено, что в соответствии со значениями опорных слов происходит выбор атрибутива-прилагательного. Внимание уделяется семантике прилагательного, которую можно вычленить не столько парадигматически, сколько синтагматически, исходя из когнитивно-дискурсивной позиции, что соответствует двум главным функциям языка и двум парадигмам современной лингвистики – когнитивной и коммуникативной.*

Ключевые слова: *памятники украинского языка, прилагательное-атрибутив, когнитивное явление, дискурс.*

Лит. 10.

На підставі досліджень останніх років у галузі розподілу лексики за частинами мови мовознавці дійшли висновку, що ад'єктивну лексику теж варто розглядати як когнітивно-дискурсивні утворення, адже такий підхід до вивчення слів різної частиномовної належності базується на природних принципах категоризації і показує, як у цій категоризації відображено найважливіші особливості сприйняття й осмислення людиною світу. Когнітивно-дискурсивний підхід до вивчення частин мови дає змогу визначити їх як концептуальні структури, що відповідають і фрагментам дійсності, і функціям тих частин мови у складі висловлювання й дискурсу (тексту). Ця концепція [1; 7], з одного боку, розвиває традиційне розуміння частин мови, доцільність і загальнолінгвістичне значення якого приймається більшістю сучасних учених, а з іншого – вкладаючи в категорію частин мови нове розширене тлумачення, будується на виділенні двох головних функцій мови і відповідає двом парадигмам наукового знання лінгвістики нашого часу – когнітивної та комунікативної [див. також: 3; 4].

Поняття, виражені словами **Богъ** і **церква**, виявляємо майже в кожному староукраїнському тексті: чи то опис рухомого та нерухомого майна, чи то тлумачення Біблії на сторінках Учительного Євангелія, чи то переказування перебігу подій на черговому церковному соборі тощо. Будучи часто пов'язаними в контекстах, ці слова, проте, мають різне контексту-

альне оточення: від вільного сполучення слів (прикметник + іменник) до усталених та стійких виразів.

1. БОГЪ

1.1. Слово **Богъ** найчастіше вживалося у складі конструкцій кількох типів – вставних словосполучень/речень, вигуківих конструкцій та усталених виразів-формул (подаємо за частотою використання відповідно до матеріалів картотеки “Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.”, Львів, 1994–2013; далі – КСУМ¹⁶⁻¹⁷): *дай Боже, дай би Богъ, Богъ дасть, дасть Богъ, дай Боже доброє здоровьє, за волю Божею, якъ Бог вспоможет, Бог с тобою, нехъ Богу дякуеть, Богъ благословит, Боже помагай, зоставайте з Богомъ, не дай Боже, не дай того Боже, нехай Богъ ховаєт, за прости Богъ, Бога ради, нехай Богъ боронить, мати надгю в Бозъ, хвала Богу, стережи Боже, уховай Боже, Богу духа отдати, к Богу отити, Богъ душу забрав, Богъ смерть допустилъ* та багато ін.

1.2. Другою (за частотою використання) є група контекстів, де слово **Богъ** функціювало в поєднанні із субстантивами-кваліфікаторами. Такі словосполучення загалом без змін закріпилися і в сучасному українському лексиконі: **Богъ вседержитель, Богъ Господь, Богъ законодавца, Богъ отець, Богъ Пань, Богъ спаситель, Богъ судіє, Богъ творець, Богъ Христось** та багато ін. (КСУМ¹⁶⁻¹⁷).

1.3. Що ж до прикметників-кваліфікаторів, то впадає в око антонімічність прикметників, вжитих зі словом **Богъ** відповідно до значень останнього: 1. ‘Бог’ і 2. (у мн.) ‘поганські боги’; 3. ‘ідол, кумир’. Така кардинальна відмінність характеристики понять, названих словом **Богъ**, зумовила потребу укласти два глосарії, перший із яких стосується атрибутів слова **Богъ** на позначення християнського Бога, а другий – на позначення поганських богів, божків, ідолів. Зауважмо, що всі цитати-ілюстрації узято із картотеки “Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.”, яка зберігається у відділі української мови Інституту українознавства ім.І. Крип’якевича НАНУ (м.Львів).

Глосарій 1

великий ‘великий, значний’: *Тебе мы в маломъ Дитятку визнаваємъ, И великого Бога оповѣдаемо* (1616)

всемогучий ‘всемогучий, всемогутній’: *а присегаю пану богу всемогучому в троицы единому* (1566)

всемогущий ‘те саме, що **всемогучий**’: *бог всемогущий, во троицы славимый* (1609)

всесильный ‘всесильний’: *Сатана... волю всесильного бога вывержен* (1609)

єдинь ‘те саме, що **єдиний**’: *[Марія Єгипетская] жадного члка не видѣла, толко Ба̃ єдного мѣла которыи єи видѣль* (1627)

єдиный ‘єдиний, тільки один зі всіх’: *богу єдиному который и сильныхъ побоужаетъ и немоцныхъ оукръпляетъ... боудеть слава* (1607)

живий ‘живий, реальний’: *надежду на бога живого маю* (1596)

живь ‘те саме, що **живий**’: *Имѣйте убо вѣру и надежду в бога жива крѣпку и непокольбиму!* (1596)

зупольный ‘цілковитий, абсолютний’: *Мы же вѣрни... безначально царствующаго зупольного бога* (1635)

истинный ‘істинний, справжній’: *Дхъ стѣй: Бѣ истинный* (1627)

милосердый ‘милосердний’: *Богъ милосердый одарить насъ дѣт-ками* (1512)

милостивый ‘милостивий’: *нехаи богу милостивому будетъ у приєм* (1561)

милый ‘милий, дорогий’: *и взѣмиши Бога милого на помоч, внымъ людѣмъ неприятелскимъ шпор чинили* (1544)

моцный ‘сильний, всесильний’: *Мовлю се в пожитокъ которыи души плужить. И тои вас был вминул жалсе моцныи боже* (1636)

небесный ‘небесний, який перебуває на небі’: *Якож вы явные во образъ быти звыкые ступнѣ ко приближеню небеснаго бога знати маете?* (1598)

правдивый ‘правдивий, справжній’: *ты [Исусе] есть Богъ правдивый* (1630)

праведный ‘праведний, справедливий’: *вспоминаете флоренского собору нѣякую згоду, которую сам Богъ праведный, ... розметаль* (1606)

преблагий ‘преблагий; той, який є найбільшим у своїй благоді’: *Сам бо преблагий богъ рекл им: “Вы отца вашего диавола есте...”* (1598)

пресущественный ‘той, який існував завжди і безумовно’: *Сатана... попрагнул богу пресущественному, ... ровнятися* (1609)

присносущный ‘той, який існує завжди’: *нечестивъ есть иже ба̃ присносущнаго, секо нѣсуща помышляет* (1596)

святыи ‘святій’: *а если бы мне бог святыи зѣбралъ свѣта того тѣды дѣты моѣ то вишитко будутъ винни платити* (1584).

Глосарій 2

брыдкий ‘бридкий, гидкий’: *Штоже за конецъ... лакоцѣмъ, и... их брыдкому богу* (1637)

верхний ‘головний’: *рушилиса вкроуты восковыи из людми, призываючи богов своих на помоч, верхних и низких* (XVII ст.)

глухий ‘глухий’: *бози твои глухи, нґми и слґпи, и не ходат ногами* (1489)

мертвый ‘мертвий’: *некчемные бо суть боги их мертвые* (XVII ст.)

некчемный ‘нікчемний’: *некчемные бо суть боги их мертвые* (XVII ст.)

низкий ‘другорядний’: *рушилиса вкrouты восковыи из людми, призываючи богов своих на помощь, верхних и низких* (XVII ст.)

нѣмий ‘німий’: *бози твои глухи, нґми и слґпи, и не ходат ногами... оуста имгють и не глаголють* (1489)

поганский ‘поганський’: *оумгють повгдати в шаленствѣ поганских богов, а свое блаженство молчат, таат* (XVII ст.)

слѣпий ‘сліпий’: *бози твои глухи, нґми и слґпи, и не ходат ногами... оуста имгють и не глѣють. сами собѣ не могоут помочи* (1489)

чужий ‘чужий, якого не сповідують’: *нерозумнаа цорка іудова вставила мене и пошла вслгд богвв чужих* (1596).

2. ЦЕРКВА

2.1. Назва **церковь**, як і **Богъ**, має цілком різні атрибутиви відповідно до значень: 1. ‘церква як релігійна організація духівництва і віруючих, об’єднана спільністю вірувань і обрядовості’ і 2. ‘будівля, в якій відбувається християнське богослужіння; церква’ (зауважмо: тільки вживаючись у 2-ому значенні, слово **церковь** має демінутиви **церковька** і **церковья** (КСУМ¹⁶⁻¹⁷).

2.2. Проте відмінність атрибутивів слова **церква** не у площині якісної оцінки чи характеристики (як у випадку зі словом **Богъ**), а в природі та застосуванні денотата, тобто, відповідно до значень, – двох різних об’єктів. Якщо йдеться про культову споруду, де відправляють богослужіння, то при іменникові **церковь** найчастіше трапляються неузгоджені означення, які є назвами церков відповідно до: а) дати церковного календаря: *Будоване в замкѣ. Церковь Покрова у вежахъ гридна а две светлицы приземьли* (1552). Із-поміж таких назв виявлено назви спрощені та повні: *церков божже здесе в мѣсте лвове успение прѣчстыае влѣца ниѣа бѣы прѣсно дѣы мариа распаласа на полы* (1547); *На другую церковь светое пречистое успения такъ же семьи день втѣ години до години мыва* (1552); *Братство уфунѣдованое его милость там благословил и школу при церкви соборной успение пречистое светое допустил мѣти* (1590) та ін.; б) імені Божих осіб, святих, мучеників: *Будованье в замкѣ. В замкѣ церковь светого николи на подрубе* (1552); *Церковь светого Ильи верхъ, абы втѣ метелицы въ ней не капало, ... поправити* (1577); *вѣѣ левннтии служитель цркви стѣо внофриа* (1588) та ін.

2.3. Прикметників-атрибутивів при слові **церковь** ‘будівля, в якій проходить християнське богослужіння’ обмаль. Вони пов’язані із: а) розташуванням (*придалъ си до втправ до церкви Есиньковскои... абы*

не была порушена *вн церкви стѣи без вѣдома моего* (1640); *постановили в собѣть церковь лвовскую довершити* (1627); *Во Львовѣ при Цркви нашої столечной стѣѡ Великомученика Хѣѡ Георгіа* (1646)); б) зовнішнім виглядом та станом збереження (*Будоване в замьку Церковь мурованаа святого Ивана Богослова* (1552); *Церковь мурованаа светого дмитреѡ* (1552)); в) святим чи святою, чие ім'я носить церква (*шесть мужов старынных любецьких поцтивых... в церкви пѣтницкои... на Евангелии... присагли* (1571)). Поданий нижче глосарій містить виявлені атрибутиви такого типу.

Глосарій 3

володимерский ‘володимирський, розташований у місті Володимирі’: *всее капитулы, крилошанъ церькви головное // соборное володимерское Успеня Пречистое Богородици, ... былъ на справе той* (1593)

головный ‘головний’: *немалое войско людей обачивши, на церковь головную мурованую заложене светого Миколы, ... уходити-мъ почаль* (1597)

господний ‘Господній’: *послали есмо вам на помоч сто золотых личбы лѣдскои на будоване тоѣ церкви господнеи* (1558)

деревянный ‘дерев’яний’: *Тамже въ монастырѣ, подлѣ церкве мурованое, церковь деревяная, пустая, и верхъ упалый* (1586)

катедральный ‘катедральний’: *при щасливомъ въ Церкви Катедральной Лвовской, першого Актѹ рочно втправованю* (1642)

львовский ‘львівський, розташований у місті Львові’: *школа идная головнаѣя при церкви соборной львовскои* (1590)

луцкий ‘луцький, розташований у місті Луцьку’: *крестъ и Евангеліе оправные... отдати до церкви соборное Луцкое* (1607)

мурованный ‘мурований’: *въ монастырѣ, подлѣ церкве мурованое, церковь деревяная, пустая, и верхъ упалый* (1586)

новый ‘новий, новозбудований’: *и церковь новую вт вснована... змуровати блѣвилисмы ихъ* (1594)

опустелый ‘опустілий, занедбаний, забутий’: *На старомъ городици вколо церькви стародавное мурованое впустелое* (1552)

опущеный ‘опущений, занедбаний’: *тепер маємо справу иж таѣ церков усимъ ест вт вас впущена... сами до церкви не ходите* (1561)

побитый ‘зруйнований’: *Тамъ церковь заложена святого Миколы мурованая, побитая* (1593)

поганский ‘поганський, який пов’язаний із поганськими богами’: *Капище: поганскаѣ церковь* (1627)

премышский ‘перемиський, розташований у місті Перемишлі’: *церковь премышская в Мало глаголемой Росии в захованию вѣры непорочности от всѣх прочих честнѣйшая* (1608-1609)

пустый 'пустий, порожній': *Тамже въ манастырь, подль церкве мурованое, церковь деревяная, пустая* (1586)

святый 'святий': *Благословение... священникомъ дъакономъ и всимъ причетникомъ святыхъ божихъ церквеи* (1547)

соборный 'соборний': *Иных школ по розных в тамошнемъ мѣсте лвовскомъ и на передмѣстью никому не має допущого быти кроме школы вдное головное при церкви соборной львовской* (1590)

стародавний 'старий, давній': *На старомъ городищи школо церкви стародавное мурованое впустелое* (1552)

столечный 'те саме, що **столичний**': *Во Львовѣ при Цркви нашої столечной стѣм Великимученика Хвѣ Георгіа* (1646)

столичный 'столичний': *Дѣалосе то при церкви столичной... дрѣжавы его мѣсти епѣна кир гедивна балабана* (1595)

христовый 'Христовий, який пов'язаний із Христом': *въ Граде Льове посещающе хвѣ церковь* (1591).

3.4. Слово **церковь** на позначення релігійної організації, спільноти духовництва і віруючих має удвічі більший корпус прикметникових атрибутів, що ілюструє поданий нижче глосарій.

Глосарій 4

апостолский 'апостольський': *То вѣра стѣа, стѣо мужа, и всеи Церкви събврной Апостолскои* (1646)

блудный 'блудний, хибний, помилковий': *Западная мати не нас породила, але прегордыи дѣти ісплодила. Блудная бо церковь нѣсть Христова дѣва, держащія кубок господнего знѣва* (к. XVI ст.)

божий 'Божий': *поваживши себе церковь Божию... мене, чоловечка въ духовенстве смиренного, послалъ на манастырь* (1593)

веселый 'веселий, радісний': *вписует церковь божую акаа будет... духовьнаа аснаа дивнаа моцнаа веселаа коштовнаа* (XVI ст.)

восточный 'східний': *братисем моимъ... сыном цркве восточной стѣи нашего стѣо закону греческого... Ласкы божей доброго здорове зычу* (1588)

дивный 'дивовижний': *вписует церковь божую акаа будет... духовьнаа аснаа дивнаа моцнаа веселаа коштовнаа* (XVI ст.)

духовьный 'духовний': *вписует церковь божую акаа будет... духовьнаа аснаа дивнаа моцнаа веселаа коштовнаа* (II пол. XVI ст.)

единый 'єдиний': *у вызнаню вѣры, не мовлю – во единъ святыи Римскый... костель, але – во едину святую соборную и апостолскую церковь* (1603)

живий 'живий, справжній': *Вашъ былъ замысль живоую церковь будовати, Ваше было старана, оучєныхъ збирати* (1615)

жидовський ‘жидівський’: *А приидет антихрист тогды, гды в жидовскои церкви камен на камени не зостанет* (1596)

католицкий ‘католицький’: *Тую вѣру который человекъ чует въ собѣ, мает сполечност со святыми апостолы и богоносными отцами и зо всею церковию католицкою, то ест соборною* (1600)

каволический ‘те саме, що католицкий’: *артыкулъ вѣры, соборную церковь // по всемъ свете розширенную, быти церковь вную Хвѣ Каволическую* (1616)

коштовный ‘коштовний, дорогоцінний’: *вписует церковь божую акаа будет... коштовнаа што са розумѣет через тое розмаитое камене дорогое* (XVI ст.)

моцный ‘міцний, сильний, стійкий’: *вписует церковь божую акаа будет... аснаа дивнаа моцнаа веселаа* (XVI ст.)

небесткий ‘небесний, кольору неба’: *вписует церковь божую акаа будет... то ест небесткаа духовнаа аснаа дивнаа* (XVI ст.)

помѣстный ‘помісний’: *Суть еднакъ апостолове... и епископове головами и пастырьми церквий своихъ помѣстныхъ* (1621)

правдивый ‘правдивий, справжній’: *Тѣ плоды зрелые во церкви божией правдивой всегда родитися имѣют, и по таковыхъ знаковъ вышереченныхъ... церковь божия правдивая познаватися должна* (1600-1601)

православный ‘православний’: *вся православная церковь Россійская будучи от апостатовъ въ великомъ преслѣдованю, не могла прийти до того, аби волковъ драпѣжныхъ отдалити от себе* (1640)

римский ‘римський, католицький’: *О римская церкви, чому погибаш и святое писмо смѣле отмѣтаеш?* (к. XVI ст.)

россійский ‘руський’: *годи ми са спомнѣти, кдыжъ вса церковь Рвссійская Православная превеликихъ дознала добродѣтельствъ* (1631)

русский ‘руський, православний’: *а княз Федор... и его потомкове... тое именен аеко властное,... всполокъ с церковию Рускою* (1539)

святой ‘святий’: *церковь стѣа събврнаа Матка наша; а влюбленница Хвѣ, маеть коруну на главѣ своєї* (1646)

соборный ‘соборний’: *не мовлю – во единъ святой Римский... костель, але – во едину святую соборную и апостолскую церковь* (1603)

старозаконный ‘старозавітний’: *старозаконнае Церковь мѣла оуказаныи вт Гсда порадокъ, всобливый* (1639)

христианьский ‘християнський’: *всѣ лѣвоє в мѣстѣ християнськае церковь хочеть строенсьмѣ поновлети сѣ* (1586)

христовый ‘Христовий, який пов’язаний із Христом’: *из многихъ перьсонъ едно тѣло Церкви Христовы бывает* (1600)

ясний ‘ясний, світлий’: *вписует церковь божую аекаа будет... духовнаа аснаа дивнаа моцнаа веселаа коштовнаа* (XVI ст.).

Лексико-семантичний і структурний аналіз мікроконтекстів зі словами **Богъ** і **церква** дав змогу дійти висновків і щодо природи процесу номінації (за Є.Карпіловською, а) автономна, або внутрішньослівна, контекстно незалежна вторинна номінація і б) неавтономна, або міжслівна, контекстно залежна [дет. див.: 5; 6]), і щодо вияву особливостей семантики прикметника, сфера використання останнього залежить “насамперед від обсягу сфери денотатів, яким властива відповідна ознака, іншими словами, сфера денотатів, яким властива відповідна ознака, визначає і водночас обмежує вживання того чи іншого прикметника” [2; 4]. Суть семантики прикметника в тому, що кожне лексичне значення можна виокремити не стільки парадигматично, скільки синтагматично, адже “семантична структура прикметника дуже тонко ерархічно організована; лексико-семантичні варіанти маніфестуються, як правило, стосовно семантично розчленованих знаків – лексичних двочленних синтагм” [8; 199]. Більшість конструкцій містить один атрибут (прикметник), семантичне навантаження якого є достатнім для створення образу. Багатозначних прикметників не виявлено у зв’язку з особливістю денотата (досліджуваних тут об’єктів). Аналіз контекстуальної синонімії необхідний для встановлення закономірностей розвитку мови, її продуктивного потенціалу, адже саме в контексті (дискурсі) найповніше реалізуються синонімічні зв’язки. Контекстуальні синоніми, які становлять чи не більшість синонімів будь-якого тексту, хоч і не є словниковими одиницями, цінні тим, що, розкриваючи багаті мовні можливості, дають змогу встановити втрачені зв’язки між словами сучасної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьева О. Адъективный класс лексики в современном английском языке и формы его языковой репрезентации / О. Афанасьева. – Москва, 1994. – 25 с.
2. Вольф Е.М. Грамматика и семантика прилагательного / Е. Вольф. – Москва : Наука, 1978.
3. Дидик-Меуш Г. **Скрушене серце, чиста душа і побожный умисель**. Атрибутивна панорама староукраїнського тексту / Г. Дидик-Меуш // Писемні пам’ятки: сучасне прочитання”. – Львів, 2011. – С. 40–68.
4. Дидик-Меуш Г. **Жива вѣра, досконала надѣя і любовь взасна**. Атрибутивна панорама староукраїнського тексту / Г. Дидик-Меуш // Писемні пам’ятки: від картотеки до словника. – Львів, 2013. – С. 7; 28.
5. Карпіловська Є. «Сполучені посудини» українського лексикону: зміни у функціональних спектрах номінацій / Є. Карпіловська // Науковий вісник

Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». – Херсон, 2005. – Вип. 1. – С. 140–146.

6. Карпіловська Є.А. Вторинна номінація у сучасній українській мові: тенденції розвитку / Карпіловська Є. // Лінгвістичні студії. – Донецьк, 2010. – Вип. 20. – С. 9-14.

7. Кубрякова Е. С. Проблемы представления знаний в языке / Е. Кубрякова // Структура представления знаний в языке. – М., 1993. – С. 5–31.

8. Уфимцева А.А. Лексическое значение: Принцип семиологического описания лексики / А.А. Уфимцева. – Москва, 1986.

9. Tabakowska E. Kognitywizm jako szansa dla językoznawstwa z ludzką twarzą / E. Tabakowska // O humanizację nauki, kultury i cywilizacji, red. J.Białkiewicz, Kraków, 2000.

10. Tabakowska E. Nowe myślenie paradygmatyczne w językoznawstwie: znaczenie jest konterstem / E. Tabakowska // Konteksty kulturowe w dyskursie edukacyjnym, red. J.Ożdżyński, T. Rittel, Kraków, 2001.

REFERENCES

1. Afanasyeva O. Adyektivnyj klass leksiki v sovremennom anglijskom yazyke i formy yego yazykovoy reprezentatsii / Afanasyeva O. – Moskva, 1994. – 25 s.

2. Volf Y.M. Grammatika i semantika prilihatelnoho / Y. Volf. – Moskva: Nauka, 1978.

3. Dydyk-Meush H. Skrushene serce, chysta dusha i pobozhnyi umysel. Atrybutywna panorama staroukrajnskoho tekstu / H. Dydyk-Meush // Pysemni pamjatky: suchasne prochyttannia. – Lviv, 2011. – S. 40–68.

4. Dydyk-Meush H. Zhyva vira, doskonala nadiia i ljubov vzaiemna. Atrybutywna panorama staroukrajnskoho tekstu / H. Dydyk-Meush // Pysemni pamjatky: vid kartoteki do slovnyka. – Lviv, 2013. – S. 7–28.

5. Karpilovska Y. «Spolucheni posudyny» ukrajnskoho leksykonu: zminy u funkcionalnykh spektrach nominacii / Y. Karpilovska // Naukovyj visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Serii «Lingvistyka». – Kherson, 2005. – Vyp. 1. – S. 140–146.

6. Karpilovska Y. A. Vtorynna nominaciiia u suchasnyy ukrajnskiy movi: tendencii rozvytku / Y.Karpilovska // Lingvistychni studii. – Donetsk, 2010. – Vyp. 20. – S. 9-14.

7. Kubriakova Y. S. Problemy predstavleniya znaniy v yazykie / Y.Kubriakova // Struktura predstavleniya znaniy v yazyki. – Moskva, 1993. – S. 5–31.

8. Ufimceva A.A. Leksicheskoye znachenije: Princip semioloicheskoho opisaniya leksiki / A.A. Ufimceva. – Moskva, 1986.

9. Tabakowska E. Kognitywizm jako szansa dla językoznawstwa z ludzką twarzą / E. Tabakowska // O humanizację nauki, kultury i cywilizacji, red. J.Białkiewicz, Kraków, 2000.

10. Tabakowska E. Nowe myślenie paradygmatyczne w językoznawstwie: znaczenie jest konterstem / E. Tabakowska // Konteksty kulturowe w dyskursie edukacyjnym, red. J.Ożdżyński, T. Rittel, Kraków, 2001.